

schriftelijke vragen (art. 18 rvo)

datum	:	7 januari 2021	
steller(s)	:	Maarten van den Bos	
onderwerp	:	Uitvoering Participatiewet	
ontvangst griffie	:	12-01-2021	(in te vullen door de griffie)

De onderstaande vragen zijn gericht aan het college van burgemeester en wethouders.
Verzocht wordt de vragen schriftelijk te beantwoorden.

Aanleiding / toelichting:

De afgelopen weken is er veel aandacht geweest voor de uitvoering van de Participatiewet. Ook de fractie van D66 heeft er recent schriftelijke vragen over gesteld. Ook bij de PvdA leven, ook met betrekking tot het rapport van de Taskforce en de daarin gestelde ambities enerzijds en de motie PvdA/SP Werk in Lingewaard zoals bij behandeling van het rapport door de raad aangenomen (12 december 2019) anderzijds, een aantal vragen.

NB: deze vragen zijn (op punten) technisch van aard en vragen mogelijk het nodige zoekwerk. In geval dit een onevenredige belasting van de organisatie zou betekenen, dan dit graag bij wijze van antwoord aangeven. Dan kan overwogen worden of de wens tot beantwoording in lijn is met de benodigde inzet om tot beantwoording te komen.

Vragen:

1. In het Taksforce rapport is een gedegen analyse gegeven van het bestand van onder de Participatiewet vallende uitkeringsgerechtigden. Is het mogelijk deze analyse voor de raad te actualiseren, zodat ontwikkelingen meegewogen kunnen worden bij de vaststelling van het beleidsplan sociaal domein?
2. In het rapport lag een stevige ambitie op het gebied van uitstroom naar werk. Hoe veel mensen zijn in 2020 uitgestroomd naar betaald werk vanuit de participatiewet? En is duidelijk of dit bestendige uitstroom is?
3. Meermaals is aangegeven dat – mede vanwege de uitbraak van de corona-pandemie – doelstellingen niet gehaald kunnen worden. Kan het college nog eens beknopt aangeven wat nu de prognose is voor instroom voor de komende jaren en de ambitie met betrekking tot uitstroom?
4. Als maatregel 29.3 wordt aangegeven dat zal worden gekeken naar een 'strenge maar rechtvaardige poortwachtersfunctie'. Kan het college aangeven hoe dat sinds december 2019 concreet vorm gekregen heeft?
5. Voor nieuwe doelgroepen heeft de gemeente een aantal instrumenten: job-coaching, loonkostensubsidies, beschut werk. Is aan te geven hoe vaak deze instrumenten in 2020 zijn ingezet?
6. Naar aanleiding van de motie: kan het college in algemene zin aangeven hoe het staat met de uitvoering van de op 12 december 2019 aangenomen motie 'werk in Lingewaard'?
7. In de motie wordt gevraagd om een goede terugvalregeling: voor mensen die de kans op werk aanpakken moet dat niet betekenen dat ze – mocht het toch niet lukken – tijdelijk of langer geen aanspraak kunnen maken op een uitkering. Is deze terugvalregeling inmiddels actief? En zo ja, in welke vorm?

8. In de zomer heeft de raad de motie 'zorg en werkgelegenheid' (PvdA/CDA, 2-7-2020) aangenomen. Mede op basis van de in de motie genoemde gelden is de pilot 'Was en strijkservice' gestart. Voor hoe veel mensen levert dat momenteel een betaalde baan, een opleidings- en/of werkervaringsplaats op?
9. Naar aanleiding van de recente berichtgeving: De wet staat toe dat het college op grond van zeer dringende redenen een persoon die geen recht heeft op bijstand toch bijstand verleend (artikel 16, lid 1). Kan het college aangeven hoe vaak (bijvoorbeeld in 2020) op grond van dit artikel al dan niet tijdelijk bijstand verleend is?
10. De wet vraagt van het college de bijstand en de daarbij behorende verplichtingen af te stemmen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de betrokkene (artikel 18, lid 1). Op welke manier geeft het college vorm en inhoud aan die verplichting?
11. Veel van de zaken die nu de media halen raken aan de inlichtingenplicht (artikel 17). Kan het college aangeven hoe in Lingewaard wordt gehandhaafd op de inlichtingenplicht? Wordt daarbij bijvoorbeeld gebruik gemaakt van het zogenoemde inlichtingenbureau van het ministerie van Sociale Zaken?
12. Kan het college aangeven welk budget er jaarlijks bij begroting wordt vrijgemaakt voor het opsporen van fraude met participatiewet-uitkeringen? Kan het college daarbij aangeven in welke verordening de nadere regels met betrekking tot bestrijding misbruik zijn neergelegd, zoals bedoeld in artikel 8b van de wet?
13. Terugvordering wordt in de wet geregeld in artikel 58. Daarnaast wordt in artikel 59 de terugvordering van een gezin geregeld en in artikel 60 de bestuurlijke boete bij terugvordering. Kan het college aangeven hoe vaak in 2020 een uitkering participatiewet (deels) is teruggevorderd?
14. In artikel 58 wordt in lid 8 aangegeven dat bij dringende redenen het college kan afzien van terugvordering. Hoe wordt deze bepaling door het college uitgelegd?
15. Is het college het met de Partij van de Arbeid eens dat een onevenredigheid zoals bedoeld in artikel 3:4, lid 2 van de Algemene Wet Bestuursrecht zou moeten gelden als een dringende reden zoals bedoeld in de voorgaande vraag?
16. Is het juist dat de zogenoemde afstemmingsverordening (zoals bedoeld in artikel 8a participatiewet) in Lingewaard door de raad is vastgesteld in 2014? Zo ja, ziet het college dan in recente berichtgeving reden deze verordening – bijvoorbeeld bij of na vaststelling van het beleidsplan sociaal domein – opnieuw met de raad te bespreken?
17. Is het college in algemene zin met de Partij van de Arbeid van mening dat het een teken zou zijn van een even hardvochtige als onwenselijke uitvoering van de wet wanneer zaken zoals nu in de media naar voren komen ook in Lingewaard zouden spelen dan wel zouden hebben gespeeld?

Ondertekening:

Maarten van den Bos, Partij van de Arbeid.

beantwoording college

beantwoording vóór	:	12-02-2021	(in te vullen door de griffie)
behandelend ambtenaar	:	Marcel Schuur	
zaaknummer	:	245223	
onderwerp	:	Uitvoering Participatiewet	
datum beantwoording	:	09-02-2021	
bijlagen	:	geen	
verzenddatum	:		(in te vullen door de griffie)

(* : weghalen hetgeen niet van toepassing is)

Naar aanleiding van bovenstaande vragen treft u onderstaand het antwoord van het college / de burgemeester* aan.

Inleiding / toelichting:

Op 7 januari 2020 heeft de fractie van de PvdA op grond van artikel 18 rvo een aantal vragen over de uitvoering van de Participatiewet ingediend bij het college.

Antwoorden:

Vraag 1:

In het Taksforce rapport is een gedegen analyse gegeven van het bestand van onder de Participatiewet vallende uitkeringsgerechtigden. Is het mogelijk deze analyse voor de raad te actualiseren, zodat ontwikkelingen meegewogen kunnen worden bij de vaststelling van het beleidsplan sociaal domein?

Antwoord:

De analyse wordt geactualiseerd. We laten het hele bestand screenen op ontwikkelvermogen. De analyse is naar verwachting begin juni afgerond. De analyse wordt meegenomen in het proces rondom de vaststelling van het nieuwe beleidsplan.

Vraag 2:

In het rapport lag een stevige ambitie op het gebied van uitstroom naar werk. Hoe veel mensen zijn in 2020 uitgestroomd naar betaald werk vanuit de participatiewet? En is duidelijk of dit bestendige uitstroom is?

Antwoord:

36 personen hebben werk in loondienst gevonden, 1 persoon is als zelfstandige begonnen.

Als iemand inkomen boven de bijstandsnorm heeft en de eventuele wettelijke proeftijd goed door gekomen is, wordt de uitkering beëindigd en het dossier gesloten. Uit onze systemen kunnen we geen informatie over de bestendigheid halen. Onze consultants geven echter aan dat er vrijwel geen terugval is.

Vraag 3:

Meermaals is aangegeven dat – mede vanwege de uitbraak van de corona-pandemie – doelstellingen niet gehaald kunnen worden. Kan het college nog eens beknopt aangeven wat nu de prognose is voor instroom voor de komende jaren en de ambitie met betrekking tot uitstroom?

Antwoord:

Berenschot heeft op basis van scenario's van het Centraal Planbureau (CPB) een eerste prognose gemaakt van het bijstandsvolume na Covid-19. We gingen in de programmabegroting van 2021 nog uit van scenario 4 (zwak herstel scenario). Gezien de recente ontwikkelingen van Covid-19 gaan we inmiddels uit van scenario 5. We onderzoeken of we de uitvoering moeten versterken om de verwachte golf op te kunnen vangen. De ambitie blijft om de verwachtingen te overtreffen door onveranderd te investeren in het streven om meer mensen aan het werk te helpen.

Scenario's Berenschot	2019	2020	2021	2022
1. CEP 2020	430	430	432	435
2. Basisraming / matig herstel	430	447	502	544
3. Volledig herstel scenario	430	444	479	496
4. Zwak herstel scenario	430	504	551	631
5. Tweede golf scenario	430	451	546	649

Vraag 4:

Als maatregel 29.3 wordt aangegeven dat zal worden gekeken naar een 'strengere maar rechtvaardige poortwachtersfunctie'. Kan het college aangeven hoe dat sinds december 2019 concreet vorm gekregen heeft?

Antwoord:

We hebben in november 2020 de poortwachtersfunctie voor jongeren tot 27 jaar versterkt. Nog meer de focus op werk. Zodra een jongere zich meldt voor ondersteuning, neemt de werkconsulent contact op om te kijken of het mogelijk is de jongere direct aan werk of scholing te helpen. Voorheen was eerst de inkomensconsulent aan zet. We evalueren deze werkwijze eind eerste kwartaal 2021. Deze bevindingen en een voorstel hoe we de poortwachtersfunctie (verder) vorm willen geven, nemen we mee in het beleidsplan.

Vraag 5:

Voor nieuwe doelgroepen heeft de gemeente een aantal instrumenten: job-coaching, loonkostensubsidies, beschut werk. Is aan te geven hoe vaak deze instrumenten in 2020 zijn ingezet?

Antwoord:

Voor 32 personen is job-coaching ingezet. Voor 60 personen is loonkostensubsidie verstrekt. Voor 3 personen is een beschutte werkplek gevonden

Vraag 6:

Naar aanleiding van de motie: kan het college in algemene zin aangeven hoe het staat met de uitvoering van de op 12 december 2019 aangenomen motie 'werk in Lingewaard'?

Antwoord:

Deze motie roept op tot een positieve en persoonlijke benadering van de werkzoekende. Waarbij de (on)mogelijkheden en de ambities van de werkzoekende de basis vormen voor een traject-op-maat. Een traject met het accent op uitstroom naar betaald werk.

Deze uitgangspunten zijn in de werkwijze van de consulenten en onze re-integratiepartners verankerd. Er zijn in 2020 géén klachten geweest over onheuse bejegening.

Ook de in de motie gevraagde terugvalregeling is ingevoerd: zie antwoord bij vraag 7.

Vraag 7:

In de motie wordt gevraagd om een goede terugvalregeling: voor mensen die de kans op werk aanpakken moet dat niet betekenen dat ze – mocht het toch niet lukken – tijdelijk of langer geen aanspraak kunnen maken op een uitkering. Is deze terugvalregeling inmiddels actief? En zo ja, in welke vorm?

Antwoord:

Ja, sinds 1 januari 2021. Als iemand inkomsten heeft boven de bijstandsnorm en de uitkering om die reden theoretisch beëindigd zou kunnen worden, houden we het uitkeringsdossier toch nog 3 maanden open. Daardoor kan de uitkering direct weer ingezet worden mocht iemand onverhoopt toch een terugval hebben.

Vraag 8:

In de zomer heeft de raad de motie 'zorg en werkgelegenheid' (PvdA/CDA, 2-7-2020) aangenomen. Mede op basis van de in de motie genoemde gelden is de pilot 'Was en strijkservice' gestart. Voor hoe veel mensen levert dat momenteel een betaalde baan, een opleidings- en/of werkervaringsplaats op?

Antwoord:

Over een eventuele voortzetting van de 'Was- en Strijkservice' als algemene voorziening moet nog besluitvorming plaatsvinden. De eerste resultaten van de pilot qua werkgelegenheid zijn positief:

- 2 personen hebben een tijdelijke arbeidsovereenkomst
- 2 personen nemen deel aan de Was- en Strijkservice als onderdeel van hun re-integratietraject
- 1 persoon is aan het werk op basis van een proefplaatsing

Vraag 9:

Naar aanleiding van de recente berichtgeving: De wet staat toe dat het college op grond van zeer dringende redenen een persoon die geen recht heeft op bijstand toch bijstand verleend (artikel 16, lid 1). Kan het college aangeven hoe vaak (bijvoorbeeld in 2020) op grond van dit artikel al dan niet tijdelijk bijstand verleend is?

Antwoord:

Nee, er is geen situatie geweest waarbij we op grond van dit artikel (tijdelijk) bijstand verleend hebben.

De 'zeer dringende redenen' uit dit artikel zijn van toepassing op situaties:

- met het risico op zwaar (blijvend) letsel;
- waarbij er ernstige financiële problemen ontstaan doordat een voorliggende voorziening niet snel genoeg ingezet is.

Vraag 10:

De wet vraagt van het college de bijstand en de daarbij behorende verplichtingen af te stemmen op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de betrokkene (artikel 18, lid 1). Op welke manier geeft het college vorm en inhoud aan die verplichting?

Antwoord:

Bij een aanvraag om bijstand hebben we altijd een persoonlijk gesprek met de belanghebbende voordat een besluit volgt. Ook als er tijdens de bijstandsverstrekking wijzigingen zijn die gevolgen hebben voor de hoogte of de duur van de uitkering, vindt altijd eerst een gesprek plaats voordat het besluit genomen wordt.

Vraag 11:

Veel van de zaken die nu de media halen raken aan de inlichtingenplicht (artikel 17). Kan het college aangeven hoe in Lingewaard wordt gehandhaafd op de inlichtingenplicht? Wordt daarbij bijvoorbeeld gebruik gemaakt van het zogenoemde inlichtingenbureau van het ministerie van Sociale Zaken?

Antwoord:

Ja, er wordt gebruik gemaakt van het inlichtingenbureau.

De focus van ons handhavingbeleid richt zich vooral op het voorkomen van problemen bij onze inwoners.

Dit doen we door:

- a. Inzet op goede voorlichting.
We verstrekken informatie over rechten en plichten o.a. via filmpjes. Op taalniveau B1 en met pictogrammen. Deze informatie is samen met inwoners die al een uitkering hadden ontwikkeld;
- b. Een maandelijkse check bij het Inlichtingenbureau op alle lopende uitkeringen om eventuele onduidelijkheden inzichtelijk te krijgen;
- c. Het gesprek met de inwoner aan te gaan als deze check of het maandelijks in te vullen 'rechtmatigheidsonderzoekformulier' daartoe aanleiding geven;

- d. Bij een aanvraag of tijdens de lopende uitkering Suwinet te raadplegen. Dit is een systeem waarin gemeenten met overheidsinstanties relevante informatie over inwoners delen.

Vraag 12:

Kan het college aangeven welk budget er jaarlijks bij begroting wordt vrijgemaakt voor het opsporen van fraude met participatiewet-uitkeringen? Kan het college daarbij aangeven in welke verordening de nadere regels met betrekking tot bestrijding misbruik zijn neergelegd, zoals bedoeld in artikel 8b van de wet?

Antwoord:

We hebben daarvoor 1fte beschikbaar. Deze medewerker bedient het hele sociale domein; Participatiewet, Jeugdwet én Wmo.

De regels voor bestrijding misbruik zijn vastgelegd in de 'Verordening handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Lingewaard 2015'

Vraag 13:

Terugvordering wordt in de wet geregeld in artikel 58. Daarnaast wordt in artikel 59 de terugvordering van een gezin geregeld en in artikel 60 de bestuurlijke boete bij terugvordering. Kan het college aangeven hoe vaak in 2020 een uitkering participatiewet (deels) is teruggevorderd?

Antwoord:

Er is 45 keer een terugvordering ingezet. In alle gevallen ging het om inkomsten, die (deels) niet verrekend waren. Dat heeft te maken met het feit dat de benodigde informatie pas later aangeleverd kan worden. Er is in deze situatie geen sprake van nalatigheid en een boete is dan ook niet van toepassing.

Vraag 14:

In artikel 58 wordt in lid 8 aangegeven dat bij dringende redenen het college kan afzien van terugvordering. Hoe wordt deze bepaling door het college uitgelegd?

Antwoord:

Op basis van jurisprudentie houden we rekening met de volgende uitgangspunten:

- Van 'dringende redenen' is alleen sprake als de terugvordering leidt tot onaanvaardbare sociale en/of financiële gevolgen voor de belanghebbende en/of diens gezin. Als tot invordering wordt overgegaan, heeft belanghebbende altijd de bescherming van de beslagvrije voet.
- Degene die zich beroept op de uitzonderingssituatie en dus vindt dat er dringende redenen zijn om geheel of gedeeltelijk van terugvordering af te zien, moet dat aannemelijk maken.

Vraag 15:

Is het college het met de Partij van de Arbeid eens dat een onevenredigheid zoals bedoeld in artikel 3:4, lid 2 van de Algemene Wet Bestuursrecht zou moeten gelden als een dringende reden zoals bedoeld in de voorgaande vraag?

Antwoord:

Ja. Dit artikel zegt: *'De voor een of meer belanghebbenden nadelige gevolgen van een besluit mogen niet onevenredig zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen'*. De uitgangspunten genoemd in het antwoord op vraag 14 sluiten aan bij dit artikel.

Daarnaast zijn er -mede door de Toeslagenaffaire- landelijk ook veel zorgen geuit over de harde fraude- en terugvorderingsaanpak in de bijstand. Wij verwachten dat dit zal leiden tot nog meer ruimte voor maatwerk.

Vraag 16:

Is het juist dat de zogenoemde afstemmingsverordening (zoals bedoeld in artikel 8a participatiewet) in Lingewaard door de raad is vastgesteld in 2014? Zo ja, ziet het college dan in recente berichtgeving reden deze verordening – bijvoorbeeld bij of na vaststelling van het beleidsplan sociaal domein – opnieuw met de raad te bespreken?

Antwoord:

Ja de afstemmingsverordening is vastgesteld in 2014.

Ieder jaar kijken we of verordeningen aangepast moeten worden. Dat doen we voor de WMO, Jeugdwet en Participatiewet. Daarbij hebben wij met de raad afgesproken om de verordeningen WMO en Jeugdwet jaarlijks te evalueren. Dit jaar nemen we de verordeningen m.b.t. Participatiewet mee in de jaarlijkse evaluatie. We verwachten wijzigingen op grond van aangekondigde aanpassingen in de wet en mogelijk ook vanuit het nieuwe beleidsplan.

Vraag 17:

Is het college in algemene zin met de Partij van de Arbeid van mening dat het een teken zou zijn van een even hardvochtige als onwenselijke uitvoering van de wet wanneer zaken zoals nu in de media naar voren komen ook in Lingewaard zouden spelen dan wel zouden hebben gespeeld?

Antwoord:

Wij vinden het een goede ontwikkeling dat -mede door de Toeslagenaffaire- het maatwerkbeginsel zeer waarschijnlijk evenwichtiger binnen de Participatiewet terugkomt

burgemeester en wethouders van Lingewaard,
de secretaris, de burgemeester,

drs. I.P. van der Valk

dr. P.T.A.M. Kalfs

De tijdsbesteding in financiële zin verbonden aan de behandeling en beantwoording van bovenstaande art. 18 rvo-vragen door de behandelend ambtenaar bedroeg: 9 uur x € 95,-- (uurtarief) = € 855,-